



KLAGANDE

Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

MOTPART

1. Länsstyrelsen i Dalarnas län
2. Länsstyrelsen i Värmlands län
3. Länsstyrelsen i Örebro län

ÖVERKLAGADE BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Värmlands län och
Länsstyrelsen i Örebro läns beslut den 23 november 2020, dnr 218-9533-
2020, 218-7815-2020 och 218-19481-2020

SAKEN

Skyddsjakt efter varg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Dalarnas, Värmlands, och Örebro län beslutade om skydds jakt efter två vargar i Norrsjöreviret. Jakten får bedrivas från den 24 november 2020 till och med den 14 december 2020. Länsstyrelserna har förordnat att besluten ska gälla utan hinder av att de överklagas. Skälen för besluten, som är likalydande, framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Svenska Rovdjursföreningen yrkar att besluten ska upphävas och anför i huvudsak följande. Länsstyrelsernas beslut uppfyller inte de högt ställda kraven för skydds jakt enligt EU:s art- och habitatdirektiv och EU-domstolens praxis. Naturvårdsverkets riktlinjer om skydds jakt har en lägre status som rättskälla än vad EU-rätten har. Information från Viltskadecenter är inte någon rättskälla och ska bortses från i domstol.

Vargarna har varken uppträtt avvikande eller gjort någon skada som gör det motiverat att döda dem. Förebyggandet av skador på jakthundar kan inte ensamt ligga till grund för beslut om skydds jakt. Det är inte allvarlig skada i den mening som avses i direktivet. Syftet med jakten är de facto att utplåna reviret för att förebygga skador även kommande säsonger, något man gjort vid beslut om licensjakt. Detta är inte ett godtagbart syfte för skydds jakt. Skydds jakt måste rimligen handla om enstaka skadegörande individer. Jakten kommer att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus, i vart fall vid en lokal bedömning. I denna fråga om gynnsam bevarandestatus hänvisar föreningen även till vad föreningen framfört i förvaltningsrättens mål nr 2229-20 m.fl. om licensjakt.

Försiktighetsprincipen har inte beaktats eller det faktum att man beslutat om licensjakt på 24 vargar i mellersta förvaltningsområdet. Inga andra lösningar

har prövats. Det är mycket lätt att förebygga att varg tar jakthundar, nämligen att hålla hundarna kopplade. Möjligheten att använda skyddsväst har avfärdats för lättvindigt med att hundarna påverkas negativt. Det anses viktigare att hunden är ett gott jaktredskap än att den skyddas från angrepp, vilket speglar en instrumentell syn på jakthundar som skiljer sig från andra hundar. Att jakthundar löper stora risker framgår av skadestatistik. I ljust av detta framstår tre dödade jakthundar – mitt i ett känt vargrevir – som bagatellartat. Det är normalt beteende för en varg att angripa en jakthund som kommit in i vargens revir och uppfattas som en konkurrent av vargen. Till stöd för sin talan redogör föreningen även för skadestatistik på hundar och hänvisar till bl.a. Naturvårdsverkets riktlinjer.

Länsstyrelserna anser att överklagandet ska avslås och framför i huvudsak följande. I de tre länen som samverkar i beslutet fanns enligt den senaste inventeringssäsongen (2019/2020) 20,33 av totalt 36,5 bekräftade föryngringar av varg i Sverige. Det motsvarar 56 % av Sveriges vargpopulation. Beslutet om skyddsjakt rör ett av Sveriges vargtätaste områden. Det beslutade jaktområdet ligger övervägande i Örebro län, som har stationär förekomst av varg i större delen av länet. Jaktområdet har utformats så att det är väl avgränsat mot angränsande revir. Att den äldre revirmarkerande Norrsjöhanen försvinner skulle kunna innebära positiva effekter genom att utrymme skapas för yngre hanar att etablera sig i området. Tidigare erfarenheter från exempelvis Loka och Kölsta är att revir som töms oftast återbesätts. I förvaltningsområdets underlag till fattade beslut om licensjakt inför 2021 finns beräknat att skyddsjaktsbeslut skall kunna fattas utan att gynnsam bevarandestatus påverkas negativt. Den beslutade skyddsjakten påverkar inte gynnsam bevarandestatus varken på nationell eller en eventuell lokal nivå.

Bedömning av vargarnas genetiska värde har gjorts innan beslut fattades, vilket inte nog tydligt framgår av besluten. Länsstyrelserna har kännedom

om vargarna i Norrsjöreviret och de intilliggande reviren. Enligt den senaste inventeringen och utifrån nationell vägledning görs bedömningen att inga genetiskt värdefulla individer finns i området. Ingen av vargarna i intilliggande revir är genetiskt viktiga immigranter eller första generations avkommor efter sådana. Länsstyrelserna har ingen kännedom om att det finns genetiskt värdefulla vargar i området. Därmed bedöms risken för att genetiskt värdefulla vargar skjuts vara låg även om ”fel” individ råkar skjutas. Även genetiskt skulle skyddsjakten kunna innebära positiva effekter genom att mindre närbesläktade vargar får möjlighet att etablera sig i området. Den beviljade skyddsjakten har inte någon betydelse för den svenska vargstammens genetiska utveckling.

Svenska Rovdjursföreningen har i genmäle framfört i huvudsak följande. Av länsstyrelsernas yttrande framgår att de inte varit medvetna om kravet på att bedöma gynnande bevarandestatus lokalt och att bedömningen inte har gjorts innan besluten fattades. Självfallet är det ett hot mot reviret om man skjuter det revirmarkerande paret. Därmed påverkar det gynnsam bevarandestatus på lokal nivå. Detta är vad länsstyrelserna vill uppnå, att utplåna reviret. Länsstyrelsernas resonemang om att andra hanar kan etablera sig i reviret om man skjuter hanen framstår som en efterhandskonstruktion. Tiken ska också skjutas och då blir det inga valpar. De formella bristerna i besluten är sådana att situationen inte kan räddas genom förvaltningsrättens utredning. Vad länsstyrelserna nu anfört medför inte att bristerna ska anses undanröjda.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering m.m.

Enligt 23 a § första stycket jaktförordningen (1987:905) får beslut om jakt efter varg meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om

det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus (GYBS) hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Ett beslut om jakt får meddelas av bl.a. i syfte att förhindra en allvarlig skada, särskilt på egendom.

Enligt 23 b § jaktförordningen får beslut om skyddsjakt på varg fattas om det finns förutsättningar enligt 23 a § efter ansökan från den som riskerar att drabbas av skada eller på eget initiativ. Om det finns en stor sannolikhet för att allvarlig skada kommer att uppstå får beslut om skyddsjakt fattas även om någon skada inte har inträffat.

Ovannämnda bestämmelser är en implementering av art- och habitatdirektivet vilket, enligt dess artikel 2, ska säkerställa den biologiska mångfalden genom bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter i medlemsstaternas europeiska territorium som omfattas av fördraget. Enligt artikel 12.1 a) ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4, med förbud att avsiktligt fanga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur det görs. Vargen (*Canis lupus*) finns uppräknad i bilaga 4. Vargen anges också, med asterisk för prioriterad art, i bilaga 2 för djurarter vilkas bevarande kräver att särskilda bevarandeområden utses. För vargen och andra skyddade arter syftar direktivet särskilt till att skydda, främja och dokumentera dessa arters livsmiljö, habitat och GYBS (jfr artikel 2, 3 och 22). Habitat definieras enligt artikel 1 som ”en miljö som kännetecknas av särskilda abiotiska och biotiska faktorer, och där en art lever under något av stadierna i sin biologiska cykel”. Sverige är alltså förpliktat till särskild aktsamhet med de revir och miljöer där vargstammen naturligt lever och kan föryngras. Undantag från skyddet i artikel 12 får enligt artikel 16.1 göras bl.a. för att undvika allvarlig skada, särskilt på egendom.

I EU-domstolens avgörande C-342/05 Kommissionen mot Finland, punkt 25, uttalas att art- och habitatdirektivets undantagsbestämmelser ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan att det föreligger nödvändiga förutsättningar för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i direktivets artikel 16.1.

I EU-domstolens avgörande C-674/17, *Tapiola*, understryks restriktivitet och kraven på motivering vid tillåtande av dödande av varg. Målet gällde stamvårdande jakt (motsvarar licensjakt i svensk rätt), men relevant för GYBS uttalar domstolen (punkt 59) att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan detsamma får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet. I dom av Kammarrätten i Sundsvall den 5 oktober 2020, mål nr 1614-20 och 1671-20, understryks ytterligare att inte bara nationell upprätthållande av GYBS ska beaktas utan även upprätthållandet av GYBS på lokal nivå.

Av den i allmänhet tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se C-76/08, *Kommissionen mot Malta*, punkterna 57 och 64) följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, dvs. att tillåta jakt på en av art- och habitatdirektivet skyddad art, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget, exempelvis att förhindra allvarlig skada.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) anges bl.a. följande. Den svenska viltförvaltningen är mycket beroende av jakthundsanvändningen vilken sedan urminnes tider är en del av den nordiska jaktkulturen. Vid jakt ställs ofta krav på tillgång till lös jakthund. Syftet med detta är dels att leda jägaren till viltet, dels att få viltet i rörelse

och göra det jaktbart. Vidare används lösa jakthundar för att hämta vilt eller att spåra upp skadat vilt. När vilt skadats i samband med exempelvis trafikolyckor är jägare med eftersökstränade hundar en förutsättning för att snabbt spåra upp och förkorta onödigt lidande. Den stora betydelse jakthunden har i viltvården och för möjligheten att förvalta starka stammar av vilt och därmed begränsa skador på landsbygdsnäringar innebär att hänsyn bör tas även till löshundsjakten i ekosystemansatsen (s. 15).

I det allmänna yttrandet *Vargar och hundar* av Viltskadecenter, baserat på dess rapport *Rovdjur, tamdjur, hundar och människor* (2006), anges att skyddsjakt kan beviljas om åtminstone ett av nedanstående kriterier uppfyllts under de senaste 12 månaderna:

- Minst 4 dokumenterade angrepp av samma varg/par/familjegrupp på tamdjur.
- Minst 3 dokumenterade angrepp på hund av samma varg/par eller minst 4 dokumenterade angrepp på hund av samma familjegrupp.
- En varg som angripit en hund som rastas i koppel av människa.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om förutsättningar för skyddsjakt på två vargar i Norrsjöreviret är uppfyllda.

Allvarlig skada

Länsstyrelserna har i besluten redogjort för att tre jakthundar, den 11 januari, den 20 februari och den 17 november 2020, angripits av varg i Norrsjöreviret. Alla tre hundar har skadats så svårt att de dött till följd av angreppen. En av vargarna i det nu aktuella reviret, hanen, har genom GPS-positionering kunnat kopplas till tidpunkt och plats för de tre angreppen och

det är känt att de två nu aktuella vargarna går tillsammans som ett revirmarkerande par. Av utredningen framgår även att den s k Norrsjöhanen kunnat kopplas till tidigare angrepp på hundar under 2017 och 2018.

Förvaltningsrätten instämmer i länsstyrelsernas bedömning att angreppen med stor sannolikhet orsakats av de nu aktuella vargarna och att det också finns en förhöjd risk för fortsatt allvarlig skada från just dessa vargar. Förvaltningsrätten bedömer att det är tillräckligt säkerställt att skyddsjakten löser de problem den är tänkt att lösa. Att reviret kan komma att återbesättas med andra, mindre skadebenägna vargar, saknar betydelse för denna bedömning. Förvaltningsrätten anser således att rekvisitet allvarlig skada avseende båda vargarna är uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus

Som framgår av de överklagade besluten har den senaste inventeringen av varg visat att antalet vargar i Sverige med marginal överstiger den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för gynnsam bevarandestatus i landet.

Som ovan nämnts är det emellertid, som huvudregel, nödvändigt att bedöma vilken inverkan jakt får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan jakten får för bevarandestatusen för hela vargbeståndet. Länsstyrelserna har i de överklagade besluten inte närmare redogjort för sin bedömning i denna del. Vissa omständigheter kan dock utläsas av besluten, exempelvis att det är fråga om ett revirmarkerande par utan valpar. Vidare anförs att länsstyrelserna när det är möjligt att identifiera särskilt skadegörande individer (vilket enligt ovan således skett i detta fall) ”beaktar den aktuella vargens genetiska ursprung och bevarandestatus”. Länsstyrelserna skriver även att de bedömer att ”skyddsjakt på två vargar i detta område inte påverkar gynnsam bevarandestatus för varg”.

Detta är enligt förvaltningsrättens mening en mycket knapphändig motivering. Det är dock även allmänt känt att Naturvårdsverket delegerat frågan om licensjakt till samtliga tre aktuella län där Norrsjöreviret finns och att två av länen, Värmland och Örebro, också funnit att det finns ett inte oväsentligt utrymme för licensjakt på varg detta år. Länsstyrelserna har vidare numera även i ett särskilt yttrande utvecklat sin bedömning i dessa avseenden enligt vad som närmare redogörs för ovan.

Eftersom Norrsjöreviret är beläget inom flera län kan en bedömning inte göras enbart utifrån vare sig vargbeståndet i rovdjursförvaltningsområdet eller något av länen för sig, utan en samlad bedömning av jaktens inverkan på dessa områden måste göras. Denna inverkan får sedan vägas in vid bedömningen av bevarandestatusen för hela vargbeståndet.

Vid en sådan samlad bedömning anser förvaltningsrätten att utredningen i målet ger stöd för att jakten på de två vargarna i Norrsjöreviret inte har en sådan inverkan på den lokala situationen att det riskerar att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Även detta rekvisit för skyddsjakt är således uppfyllt.

Annan lämplig lösning

Av de överklagade besluten framgår att länsstyrelserna beaktat andra lösningar än skyddsjakt och att sådana använts, men att möjligheterna att förebygga angrepp på jakthundar är begränsade. I denna del finner förvaltningsrätten, även med beaktande av vad som framförts i överklagandet, inte anledning att göra någon annan bedömning än vad länsstyrelserna gjort i de överklagade besluten. Förvaltningsrätten anser således att det saknas annan lämplig lösning än skyddsjakt.

Sammanfattning

Vid avvägning mellan de i målet motstående intressena av att förhindra allvarlig skada och att skydda vargstammen finner förvaltningsrätten att samtliga förutsättningar för skyddsjakt på två vargar i Norrsjöreviret är uppfyllda. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[Redacted signature]

lagman

I avgörandet har även nämndemännen [Redacted] [Redacted]
[Redacted] och [Redacted] deltagit. [Redacted] har föredragit målet.

Länssstyrelsen
Värmland

Djurskydd & Vilt

BESLUTDatum
2020-11-23Referens
218-9533-2020

Hellefors Jaktskytteklubb

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅINKOM: 2020-11-25
MÅLNR: 2400-20
AKTBIL: 3**Beslut om skyddsjakt i reviret Norrsjön****Beslut**

Länssstyrelsen beslutar om skyddsjakt efter två (2) vargar i Norrsjöreviret.

Länssstyrelserna i Värmlands, Örebro och Dalarnas län har beslutat om skyddsjakt i ett gemensamt jaktområde då skyddsjakten rör vargar i ett gränsrevir. Besluten med diariennr. 218-7815-2020 i Örebro län och diariennr. 218-19481-2020 i Dalarnas län avser samma vargar som i detta beslut.

Syftet med jakten är att förebygga skador på jakthundar under innevarande och kommande jaktsäsonger. Skyddsjakten ska därför inriktas på att fälla det revirmarkerande paret, där den revirmarkerande varghanen är försedd med GPS-halsband.

Länssstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

Länssstyrelsen beslutar att nedan angivna villkor ska gälla för jakten enligt detta beslut. Jakt som inte följer villkoren i beslutet sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott återfinns i 43 och 44 §§ samma lag.

När får jakten bedrivas?

- Skyddsjakt är tillåtet från den 24 november till och med den 14 december 2020. Varje jakttillfälle ska inledas i samråd med Länssstyrelsen i Örebro. Möjlighet finns att vid behov ansöka om förlängd jaktid.
- Skyddsjakten får genomföras hela dygnet.
- Länssstyrelsen avlyser skyddsjakten när två (2) vargar påskjutits utan att falla, eller fällts. Om eftersök visar att påskjutet djur är oskadat beslutar Länssstyrelsen om fortsatt jakt inom den tid beslutet gäller.
- Länssstyrelsen äger rätt att omedelbart avlysa jakten om förutsättningarna för skyddsjakt förändras eller om jaktförhållandena förändras på ett sådant sätt att jakten inte kan genomföras i enlighet med gällande bestämmelser samt villkoren i detta beslut.

Var får jakten bedrivas?

- Skyddsjakt får bedrivas inom angivet jaktområde enligt bilaga 2. Jakt får ske på annans mark.

Jaktmetoder och jaktmedel

- Länsstyrelsen i Örebro samordnar skyddsjakten för hela jaktområdet och utser jaktledare. Jaktledaren utser efter samråd med Länsstyrelsen de personer som får jaga med stöd av detta beslut.
- Skyddsjakten ska genomföras i samråd med Länsstyrelsen som även på lämpligt sätt följer genomförandet. Jaktledaren ska kunna redogöra för vilka personer som deltagit vid vartdera jakttillfället.
- Jaktledaren ska innan jakten inleds informera samtliga jägare om deras skyldigheter och vilka villkor som gäller vid skyddsjakten.
- Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 11 och 14–16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) om begränsningar i magasinkapacitet hos halvautomatiska kulvapen samt om ammunition klass 1 för kulgevär vid jakt efter varg.
- Med stöd av 18 § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att hundar får användas under denna skyddsjakt inom det aktuella skyddsjaktområdet. Länsstyrelsen rekommenderar att minst två och högst tre hundar som förföljer samma varg används samtidigt. Snödjup och risk för onödigt lidande för såväl hund som varg ska beaktas.
- De aktuella djuren får med stöd av 21 § jaktförordningen sökas från motordrivet fordon inom jaktområdet. Det innebär att sökande från motorfordon får ske på vägar/skogsbilvägar för så kallad ringning av djur för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt till att från motorfordon skjuta eller förfölja varg.
- Länsstyrelsen beslutar med stöd av 23 § jaktförordningen att skjutvapen får transporteras på motorfordon till och från, samt inom det aktuella området för skyddsjakt. Vapnen ska då vara nedpackade utan ammunition i vapens patronläge eller magasin.
- Länsstyrelsen beslutar att belysning får användas med stöd av 15 § jaktförordningen.

Vilka djur får fällas?

- Två (2) vargar får fällas. Jakten ska inriktas på det revirmarkerande paret, där hanen är försedd med GPS-halsband.

Anmälan om fälld eller påskjuten varg

- Jaktledaren ska omedelbart anmäla till Länsstyrelsen på överenskommet sätt när en varg fällts eller påskjutits.

Krav på eftersökshund

- Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadad varg kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket i jaktförordningen.

Besiktning och hantering av fälld varg

- Jaktledaren ska tillsammans med skytten ska utan dröjsmål uppvisa den fällda vargen samt skottplats/fallplats för Länsstyrelsens besiktningsman.
- Med stöd av 24 d § jaktförordningen beslutar Länsstyrelsen att fälld djur ska omhändertas av Länsstyrelsen för vidarebefordran till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA) för hälso-och sjukdomsövervakning.

Beskrivning av ärendet

Den 18 november 2020 inkom Hällefors Jakttskytteklubb och Hällefors Jaktvårdskrets med ansökan om skyddsjakt på vargreviret Norrsjön i de delar som berör Värmlands län. Reviret delas med Örebro län och Dalarnas län, och ansökan om skyddsjakt har lämnats in till alla de tre berörda länen.

Sökanden anger att vargarna i gruppen visar ett beteende där de medvetet attackerar hundar. Fyra jakthundar har blivit attackerade av varg i de norra delarna av Hällefors kommun det senaste året. Det höga rovdjurstrycket i området upplevs som oacceptabelt, och omöjliggör de avskjutningsmål som sätts för älgstammen.

En tidigare ansökan om skyddsjakt i området gjordes i slutet av februari 2020. Då anfördes förutom ovanstående, att situationen påverkar möjligheten att utföra eftersök som ligger på jägarkåren eftersom detta inte är möjligt utan jakthundar. Sökande menade att skyddsjakten ska vara ett sätt att stävja ett fortsatt beteende i denna grupp. Sökanden beskrev också att vid de tillfällen som jakthundarna blivit angripna har det pågått jakt i det aktuella området. Vargarna i Norrsjöreviret har påvisat ett oskyggt beteende så tillvida att de trots detta inte dragit sig bort från aktuella områden och dessutom angripit hundarna. Vid tidigare år då varg noterats i samband med jakt så har de påvisat ett flyktbeteende då det varit människor och hundar i området.

Länsstyrelsens kännedom om angrepp i området

I Örebro län har det under 2020 skett tre angrepp på hund i anslutning till Norrsjöreviret, alla i Hällefors kommun(se figur 1). Den 11 januari dödades en jämthund under pågående jakt. Den 20 februari dödades en drever under harjakt och den 15 november skadades en jämthund så svårt att den fick avlivas. Länsstyrelsen har besiktat och dokumenterat att angreppen var orsakade av varg.

Analys av positioner från Norrsjöhanens sändare visar att han varit i närheten av platsen för angrepp vid samtliga tillfällen.

Det har även skett ett angrepp på hund strax söder om Norrsjöreviret den 14 oktober. Där sköts vargen enligt 28 § jaktförordningen. Obduktion av vargen visade att det inte handlade om en individ från Norrsjöreviret. En ensam unghane på vandring, G58-19, utförde det angreppet.

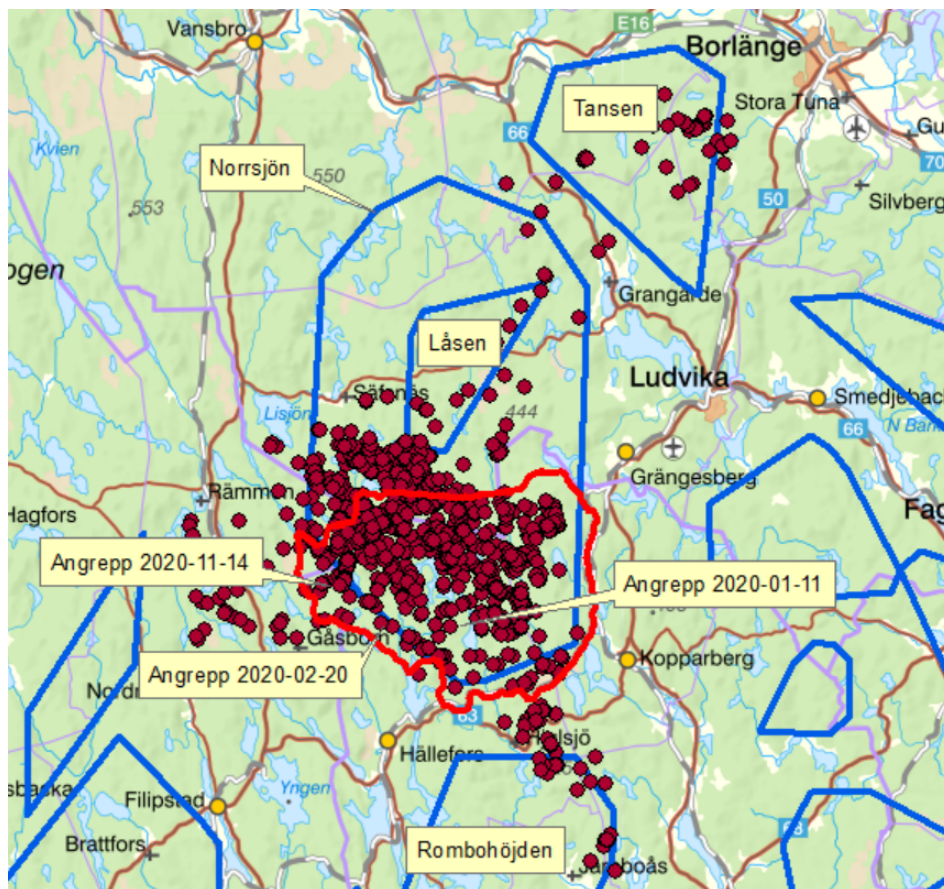
Som ytterligare bakgrund kan nämnas två tidigare angrepp. 2017-12-20 dödades en stövare, Norrsjöhanen var inte försedd med GPS-halsband då men spillnings-DNA och urin från honom hittades i spårlopa i närheten. 2018-09-15 skadades en stövare, Norrsjöhanen hade nu sändare och hans positioner var på platsen vid tidpunkt för angreppet.

Länsstyrelsens kännedom om varg i området

Inventeringssäsongen 2019/2020 konstaterades att den revirmarkerande hanen med fungerande GPS-halsband från forskningsprojektet Grensevilt fanns i reviret och gick med en revirmarkerande tik. Enligt forskningsprojektet föddes inga valpar i reviret i våras vilket också är Länsstyrelsens bedömning en bit in på inventeringssäsongen. Status i reviret är alltså nu liksom under inventeringssäsongen i vintras att det endast är ett vargpar och ingen familjegrupp.

Skadegörande individ

I det område ansökan om skyddsjakt hänvisar till har varg dödat hundar vid tre tillfällen under 2020. DNA-analys av insamlad spillning vid platsen för det första angreppet visade den revirmarkerande hanen i Norrsjöreviret. Den revirmarkerande hanen i Norrsjöreviret, G156-14, är försedd med GPS-halsband, och via hans GPS-positioner vid närmaste tidpunkter för de tre angreppen kan man se att hanen vid samtliga tillfällen befunnit sig i närområdet. Länsstyrelsen bedömer därför att det revirmarkerande paret med stor sannolikhet är de skadegörande individerna.



Figur 1: De blå polygonerna visar vargrevir från den senaste säsongens varginventering. Norrsjöreviret och de grannrevir sändarhanen besökt är namngivna. Bruna prickar är hanens gps-positioner efter inventeringens slut, 2020-04-01 till 2020-11-17. De tre angreppen är positionssatta och beskrivna i figuren med datum för angrepp.

Motivering till beslutet

Naturvårdsverkets riktlinjer för skyddsjakt anger att skyddsjakt kan medges för att förhindra allvarlig skada om det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att uppstå, vilket även framgår av 23 a § första stycket punkt 3 jaktförordningen.

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen tar hänsyn till omfattningen av skador och olägenheter, under vilken tidsperiod dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits, samt möjligheten till förebyggande åtgärder och annan lämplig lösning än skyddsjakt.

Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i landet som helhet, och om det är möjligt att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter. I sådana fall beaktas den aktuella vargens genetiska ursprung och bevarandestatus.

Vargens bevarandestatus i Sverige

Inventering av varg utförs mellan 1 oktober och 31 mars varje år. Resultaten från den senaste inventeringssäsongen (2019/2020) visar att det då fanns 365 vargar i Sverige. Referensvärdet för varg i Sverige, som är måttet på uppnådd gynnsam bevarandestatus, är 300 vargar.

Med årets inventeringsresultat överstiger antalet vargar i Sverige nivån för gynnsam bevarandestatus.

Påverkan på gynnsam bevarandestatus

Enligt Naturvårdsverkets delegeringsbeslut (NV-00303-20) finns det för närvarande inte risk för att skyddsjakter, nationellt, ska påverka gynnsam bevarandestatus för vargen. ”53 vargar fälldes efter beslut om skyddsjakt under perioden 2017 till och med 2019. I genomsnitt fälldes 18 vargar per år under perioden vilket motsvarar ca 6 % (18/300) av populationen. Populationens beräknade årliga tillväxttakten i Sverige är 10 %. Förutsatt att andelen vargar som fälls efter beslut om skyddsjakt hålls på samma nivå under den tid som detta beslut gäller, bedömer Naturvårdsverket att trenden för populationsutvecklingen kommer att vara stabil eller ökande och att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte försvåras”. Länsstyrelsens bedömning är att skyddsjakt på två vargar i detta område inte påverkar gynnsam bevarandestatus för varg.

Samråd med angränsande län som berörs av Norrsjöreviret

Länsstyrelsen i Värmlands län har haft samråd med Länsstyrelserna i Örebro län och Dalarnas län som också är berörda av Norrsjöreviret. Beslut om skyddsjakt tas i de tre länen var för sig, men omfattar samma vargar och jaktområde. Länsstyrelsen i Örebro samordnar jakten. Att skadegörande individer, i enlighet med riktlinjer, skjuts bort bedömer Länsstyrelsen i Värmland är en mycket viktig funktion för minskade konflikter och acceptans för rovdjuren i förlängningen, såväl lokalt som nationellt.

Risk för allvarlig skada

Enligt Naturvårdsverkets riktlinjer för beslut om skyddsjakt i fråga om stora rovdjur bör risken för att ett flertal upprepade angrepp på tamdjur eller bigårdar inträffar inom en begränsad tidsperiod och i ett geografiskt område ligga till grund för bedömningen av om skälet föreligger. Länsstyrelsens bedömning utgår ifrån tidsperioden 12 månader. I de fall ett flertal upprepade angrepp redan har inträffat kan det också handla om risken för att skadan för den skadelidande förvärras ytterligare genom förnyade angrepp.

I bedömning av om skyddsjakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår Länsstyrelsen ifrån de kriterier Viltskadecenter har tagit fram för när vargar ska betraktas som genomsnittligt respektive särskilt skadebenägna.

Även påverkan på möjligheterna att bedriva älgjakt på ett effektivt sätt och därmed uppnå målsättningarna med älgförvaltningen har vägts in i bedömningen om risk för allvarlig skada.

Jakt eller andra aktiviteter med lös hund inom ett vargrevir kommer alltid att innebära en viss risk för att ett angrepp kan ske. Om skälet ”risk för allvarlig skada” ska vara uppfyllt måste enligt Länsstyrelsen därmed sannolikheten för att en allvarlig skada i fråga om angrepp på jakthundar vara större i det aktuella reviret än inom andra revir.

Att med säkerhet säga att en varg eller en grupp av vargar är mer benägna än genomsnittliga vargar att angripa hundar är svårt att göra. Länsstyrelsen gör bedömningen utifrån Naturvårdsverkets riktlinjer om:

- Antalet angrepp är så stort att fler kan förväntas ske.
- Angreppen har skett under en så kort tidsperiod och/eller inom ett sådant avstånd från varandra att det är sannolikt att det är samma individ/individer som orsakat dem.

Viltskadecenter har tagit fram kriterier för när vargar ska betraktas som genomsnittligt respektive särskilt skadebenägna. Kriterierna för att ett revir ska kunna betraktas som särskilt skadebenäget är följande:

Skyddsjakt kan beviljas om ett av nedanstående kriterier uppfyllts under de senaste 12 månaderna:

- Minst 4 dokumenterade angrepp av samma varg, revirmarkerande par eller familjegrupp på tamdjur.
- Minst 3 dokumenterade angrepp på hund av samma varg, revirmarkerande par eller minst 4 dokumenterade angrepp på hund av samma familjegrupp.
- En varg som angripit en hund som rastas i koppel av människa.

I detta fall gör Länsstyrelsen bedömningen att de tre angreppen på jakthundar med stor sannolikhet har orsakats av det revirmarkerande paret från vargreviret Norrsjön. I det aktuella reviret har tre angrepp skett under den senaste 12-månadersperioden. Kriterierna för bedömning av förhöjd skadebenägenhet är därmed uppfyllt.

Med ledning av aktuella kriterier och riktlinjer bedömer Länsstyrelsen att kriteriet ”risk för allvarlig skada” kopplat till reviret är uppfyllt.

Andra lämpliga lösningar

När det handlar om vargangrepp på lösa hundar är dessa svåra att förebygga. Möjligheterna till att förebygga vargangrepp på självständigt arbetande jakthundar är begränsade eftersom hunden den största delen av tiden befinner sig utom synhåll för hundföraren och övriga jägare. De förebyggande åtgärder som har använts i området är att:

- Spåra av vägar runt såten innan hunden släpps om spårnö finns, eller kontrollera om det finns färsk vargspillning, för att om möjligt kunna undvika att hund konfronteras med varg under jakt.
- Upprätta lokala nätverk för att underrätta varandra om färsk vargobservationer, via smsgrupp, och följt den sändarförsedda vargen med hjälp av vargwebben.
- Försäkrat sig om att hunden inte söker upp vargar självmant, och att den går att kalla in vid avslutad jakt så att den inte är exponerad för risk längre än nödvändigt.
- Länsstyrelsen har mottagit ansökningar om bidrag till skyddsvästar från personer som jagar i området. Användning av skyddsväst kan minska risken för att hunden skadas allvarligt. Vissa hundar kan dock påverkas negativt av skyddsvästen vilket försvårar användning.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det finns en förhöjd risk för allvarlig skada i området. Detta påverkar möjligheterna att bedriva jakt med löshund effektivt i området, och därmed uppnå målsättningarna i bland annat älgförvaltningen. För att få förtroende och acceptans för vargförvaltningen är det viktigt att åtgärder kan vidtas när problem har uppstått. I det aktuella fallet saknas andra lämpliga lösningar och skyddsjakt på ett skadegörande par bedöms inte försvåra upprätthållande av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Länsstyrelsen beslutar därför att bevilja skyddsjakt på två vargar.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordning (1987:905) beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skyddsjakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

Beslutet fattas med stöd av 9, 9b, 15, 18, 21, 22, 23a tredje punkten, 23b och 24d §§ jaktförordningen. I beslutet har även reglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art-och habitatdirektivet (92/43/EEG) beaktats.

Med stöd av 59 § jaktförordningen gäller detta beslut utan hinder av att det överklagas.

Länsstyrelsen kan besluta om skyddsjakt efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada, eller på myndighetens eget initiativ, om förutsättningarna enligt 23a § är uppfyllda.

Länsstyrelsen måste då även beakta skyddsreglerna i art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) samt undantagsreglerna för jakt i artikel 16.1 i samma direktiv. Direktivet ger möjligheter till undantag från skyddskraven

under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skyddsjakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Ett beslut som avses i första stycket får även avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

Beslutet har fattats av verksamhetschef [REDACTED] med vilthandläggare [REDACTED] som föredragande. Enhetschef [REDACTED] har också deltagit i den slutliga handläggningen.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten
2. Karta över jaktområdet

För kännedom till

Naturvårdsverket

Viltförvaltningsdelegationen i Värmlands län

Mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Polismyndigheten Region Bergslagen

Statens veterinärmedicinska anstalt

Viltskadecenter

Bilaga 1

Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Värmland antingen via e-post; varmland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Värmland, 651 86 Karlstad.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, varmland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-224 70 00. Ange diarienummer 9533-2020.

Bilaga 2
Karta över jaktområdet





Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.